

مذاکرات مجلس

جلسه ۱۲۴

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۲۴

فهرست مطالب

۱- قرائت و تصویب صورت خلاصه جلسه پیش ۲- بیانات آقایان حکیمی نخست وزیر و رئیس - ختم جلسه مجلس سه ربع ساعت پیش از ظهر برباست آقای سیدمحمدصادق طباطبائی تهنیت گردید

۱ - قرائت و تصویب صورت خلاصه جلسه پیش

صورت مجلس روز سه شنبه هجدهم اردیبهشت ماه را آقای طوسی منشی شرح زیر قرائت نمودند

مجلس یکساعت پیش از ظهر برباست آقای دکتر معظمی نایب رئیس تشکیل و صورت جلسه قبل قرائت و از لحاظ عدم کفایت عده برای رای تصویب آن موکول ببعده شد .

اسامی غائبین جلسه گذشته که ضمن صورت مجلس خوانده شده است:

غائب: اجازه - آقای نجومی
غائبین بی اجازه - آقایان: آتاسفندیاری صفوی - تهرانی - دکتر عبده - عباس مسعودی - دکتر شفق - فتوحی - فرمانفرمایان - عدل - شریعت زاده - امیر ابراهیمی - صمصام - ساسان - دکتر اعتبار - اخوان - امینی - دهقان - مندل - مؤید قوامی - پوررضا - گله داری - سلطانی - صدر قاضی - شجاع - دولت آبادی - سیف پور - حیدرعلی امامی - گبو - نجومی - کفائی

قبل از دستور آقای نبوی در خصوص آئین نامه تنظیم و از طرف هیئت اقتصادی راجع بشله ایجاد اختلال در حمل و نقل غله بشهر ها و سوء اثر این جریان در ازاق عمومی و لزوم تذکار بهیئت دولت برالقاء این آئین نامه که مخالف با نظریه مجلس شورای ملی است و همچنین راجع بضرورت تسریع در رسیدگی بیوده سال ۱۳۲۴ و تقدیم گزارش آن از طرف کمیسیون بودجه برای جلوگیری از

م از حاصله از تأخیر تصویب آن شرحی ایراد و چون عده برای رای کافی شده بود صورت جلسه سابق و سابق مورد تصویب واقع پس از آن آقای فیروز آبادی نسبت بضرورت تأمین اصلاحات اجتماعی و اقتصادی در داخله کشور و صرفه جویی در هزینه های عمومی و تأمین احتیاجات ضروری و عام المنفعه و واگذاری کارخانجات دولتی با افراد از نظر حسن جریان مالی و لزوم تجدید نظر در تعرفه قانونی مالیات بر درآمد بارعایت توانائی مؤدیان و صرفه اقتصادی کشور مختصری تقریر و آقای نقابت نیز در باب مرست از خانه جنگ جهانی و شادباش بلبل متفق عظیم الشان در حصول پیروزی نهائی و تأمین آزادی و استقلال ملل شرحی تقریر و اظهار امیدواری نمودند در کفرانس صلح اساس آزادی و حفظ حقوق و حاکمیت کلیه ملل جهان و خسارات وارده بکشور باستانی ایران از لحاظ شرکت در

قبل از دستور آقای نبوی در خصوص آئین نامه تنظیم و از طرف هیئت اقتصادی راجع بشله ایجاد اختلال در حمل و نقل غله بشهر ها و سوء اثر این جریان در ازاق عمومی و لزوم تذکار بهیئت دولت برالقاء این آئین نامه که مخالف با نظریه مجلس شورای ملی است و همچنین راجع بضرورت تسریع در رسیدگی بیوده سال ۱۳۲۴ و تقدیم گزارش آن از طرف کمیسیون بودجه برای جلوگیری از م از حاصله از تأخیر تصویب آن شرحی ایراد و چون عده برای رای کافی شده بود صورت جلسه سابق و سابق مورد تصویب واقع پس از آن آقای فیروز آبادی نسبت بضرورت تأمین اصلاحات اجتماعی و اقتصادی در داخله کشور و صرفه جویی در هزینه های عمومی و تأمین احتیاجات ضروری و عام المنفعه و واگذاری کارخانجات دولتی با افراد از نظر حسن جریان مالی و لزوم تجدید نظر در تعرفه قانونی مالیات بر درآمد بارعایت توانائی مؤدیان و صرفه اقتصادی کشور مختصری تقریر و آقای نقابت نیز در باب مرست از خانه جنگ جهانی و شادباش بلبل متفق عظیم الشان در حصول پیروزی نهائی و تأمین آزادی و استقلال ملل شرحی تقریر و اظهار امیدواری نمودند در کفرانس صلح اساس آزادی و حفظ حقوق و حاکمیت کلیه ملل جهان و خسارات وارده بکشور باستانی ایران از لحاظ شرکت در

تذکار دادند مراسم تحلیف جزو دستور و نمایندگانی که از ادبی سوگند استتکاف نمایند از حضور در مجلس محروم گردند - آقای قاضی نیز در تأیید نظریه ایشان مختصری تقریر و پس از توضیح مقام ریاست منشی بلزوم تأمین منظور مقرر گردید کسانیکه تاکنون سوگند یاد ننموده اند در جلسه آتی این وظیفه قانونی را انجام دهند .

پیشنهادی از طرف آقایان اردلان و مجد ضیائی راجع بطرح گزارش مربوط باصلاح قانون انتخابات قرائت و پس از توضیح آقای مجد ضیائی و تذکار آقای ایرج اسکندری دائر بضرورت حضور وزیر مسئول و شرکت در مذاکرات آقای مجد

ضیائی پیشنهاد نمودند تا تعیین و معرفی وزیر کشور مسترد داشته و بقیه مذاکره در گزارش کمیسیون دادگستری دائر بمنع تعقیب آقای تمدن وزیر سابق خواربار نسبت بموضوع خواربار آذربایجان شروع و آقای لشکرانی در تعقیب بیانات جلسه ۲۳ فروردین ماه در موضوع گزارش کمیسیون دادگستری و منع تعقیب آقای تمدن و بیانات آقای دکتر مصدق در این خصوص و جریان حوادث متعاقب آن و انتقاد از رویه متعذره در مورد گزارش مزبور از قبیل توضیح وزیر سابق دادگستری درقبال استعلام یکی از نمایندگان دائر بدم سریان براثت آقای تمدن در مورد سایر متهمین خواربار آذربایجان شرحی تقریر و عقیده داشتند برنده مزبور دارای جنبه سیاسی بوده و شخصا آقای تمدن را با توجه بسوابق درقبال ملت ایران محکوم دانسته و معتقد بودند موضوع برای تعقیب و تحقیق مانند سایر پرونده ها بجا کم دادگستری ارجاع و تعیین تکلیف آن بعمل آید - در این موقع ده دقیقه بعد از ظهر در نتیجه خروج عده از مجلس جلسه بعنوان نفس تمطیل و بفاصله ده دقیقه مجدداً تشکیل و آقای لشکرانی بیزیر بیانات اولیه خود اشاره بموانع و مشکلات موجوده برای کار کردن و دخالت مراجع سابق در شئون اجتماعی قضایی کشور در پیوسته از تذکار خطرات حاصله از این جریانات آقای نقابت مخبر کمیسیون دادگستری دفاعاً اظهار نمودند طبق مقررات قانون محاکمه وزراء اتهامات منسبه بوزراء از طریق مجلس شورای ملی قابل رسیدگی و تعقیب در دیوان کشور با منم تعقیب بوده و نسبت بیرونده مورد بحث کمیسیون و کمیسیون دادگستری از نظر قضائی و بدون توجه باوضاع و احوال سیاسی یا احساسات شخصی وارد رسیدگی شده و ارتشاء یا کلاه برداری و اختلاسی در این مورد بعمل نیامده و این معنی نیز مسلم است براثت با محکومیت هر شخص در مورد خود او ذی اثر بوده و قابل تسری بغیر نخواهد بود و نسبت به بیانات جلسه اسبق آقای دکتر مصدق نیز توضیح نمودند عدم انجام تشریفات مناقصه و مزایده با استناد حق منکسبه از قانون ۲۴ خرداد ۱۳۲۲ بوده و استناد بدم انجام آن از نظر کفبری قابل ترتب اثر نبوده و چون پیمانکار متنگن بوده و در رأس موعد تعهد خود را ایفاء نموده نگرفتن ضمان اجرایی نیز با توجه با اینکه ضرری بمالیه دولت وارد نیامده جرم محسوب نگردیده و در موضوع پیشنهاد پیمانکاران دیگر بانجا نهاد با کمتر از میزان پیشنهادی پیمانکاری که قرار داد اعضاء و تمهید نموده با بررسی و تحقیقی که بعمل آمده این پیشنهاد ها مؤثر از انجام قرارداد بوده و بطور کلی از لحاظ قضائی با مزاجه به پرونده و محتوبات آن ایراد و اشکالی بر نظریه و گزارش کمیسیون وارد نیست

آقای عماد تربتی پیشنهاد نمودند برونده مربوط با آقای تمدن بکمیسیون دادگستری عودت داده شده و مجدداً با مراجعه باسناد و مدارک و دلایل اقامه شده از طرف آقای دکتر مصدق و دیگران گزارش جامعی تهیه و تقدیم گردد .

بعد از توضیح ایشان آقای ایرج اسکندری مخالف برطبق صریح قانون محاکمه وزراء مع قید تعیین تکلیف موضوع بودند .

بپیشنهاد آقای عماد تربتی رای گرفته شده رد و آقای فرخ بعتران مخالف راجع بوضع خواربار کشور در زمان تمدنی خودشان بوزارت خواربار و خوبی محصول سال ۱۳۲۱ آذربایجان و خراسان و مسافرتشان با آذربایجان برای رسیدگی بوضع خواربار آن سامان و تعیین تکلیف فته مورد تقاضای دولت شوروی شرحی بیان علاوه نمودند طبق اسناد منته به با موجودی غله در مجاری تعهدات ماخوذه قانونی و مقدار غله که در زمان ایشان خریداری شده خواربار آنجا تا موقع خرمن تأمین و عقد قرارداد مبادله قند با غله و عنوان شرش و انقلاب و سببه سوء استفاده از خزانه عمومی بوده و با توجه باین اسناد و مدارک و البته قرارداد منقده ایشان بایک پیمانکار و خرید مجدد با قیمت مضاعف صدور قرار منع تعقیب بیورد و موضوع از هر جهت قابل رسیدگی و توجه میباشد .

آقای نقابت مجدداً در پاسخ بیانات آقای فرخ شرحی دائر بدفاع از نظریه کمیسیون دادگستری ایراد و آقای فرهودی نسبت باظهارات قبل از نفس خودشان دائر بر رفع سوء تنامم و معدلت از مقام ریاست مختصری اظهار چون آقای هاشمی پیشنهاد ختم جلسه را نموده و مخالفی نبود جلسه آتی بروز چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت ماه سه ساعت قبل از ظهر مو اول و دستور این بیانات آقایان نخست وزیر و رئیس مجلس شورای ملی بمناسبت جشن پایان جنگ جهانی مرور و مجلس بیست و یکمین و بیست و دوم به اصرار ختم شد

رئیس - در صورت مجلس نظری نیست ؟

(گفته شد - خیر) صورت مجلس تصویب شد .

۳- بیانات آقایان حکیمی نخست وزیر و رئیس

(ختم جلسه)

رئیس - آقای نخست وزیر فرمایشی دارند ؟

نخست وزیر (آقای حکیمی) آقایان نمایندگان محترم برای بنده مایه بسی خوشوقتی و امتیاز است در موقعی که پس از نماز مجلس شورای ملی و ازاده متواکانه مأمور تشکیل دولت گردیده و برای نخستین بار با این سمت در مجلس شورای ملی حضور پیدا کرده ام بسم الله بسیار بزرگ را بعرض آقایان نمایندگان محترم رسانیده و بوسیله ایشان بتمام ملت ایران اعلام نمایم بطوریکه آقایان محترم البته تا حال بوسیله رادپو و مضبوطات اطلاع حاصل کرده اند بزیروز در شهر (رس) امرانه نمایندگان رس رسماً دولت آلمان و نمایندگان چهار دولت معظم متفق قرارداد تسلیم بلاشرط کلیه نیرهای آلمان بچهار دولت متفق یعنی اتحاد جماهیر شوروی و انگلیس و امریکافرانسه امضاء کرده اند و بنا بر این جنگ در تاریخ ۱۶ اردی بهشت ماه بی پایان رسید در این مدت سال ۸ ماه ۷ روز که ملت های آذربایجان جهان با ملت های مهاجم دیکتاتوری مجور دست بگریبان بودند بطوریکه همه میدانیم در طی سال های اول جنگ نیروی امری یعنی پیش میرفت زیر امرای آذربایجان و معتقد باصول دموکراسی آمده جنگ نبودند و در نتیجه ارتش آلمان کم کم بر تمام اروپا و نسمتی از افریقا مسلط شد ولی برودی از یکطرف تعرض متقابل ارتش متفقین در صحرای افریقای

نایدیر خوانده میشد از برای درآمد (صحیح است - صحیح است) و بمصائب و آلام نوع بشر خاتمه بخشیده شد و سرانجام در این طوفان سهمناک که از دیرب گاهی عرصه جهان را فرا گرفته بود حق و عدالت بر ظلم و جور و آزادی و مساوات بر خودسری و زور گوئی غالب آمد این شب مجنتزای بسر رسید و خورشید جهان آرای صلح تأیید گرفت و هنر یب باوج کمال خود خواهد رسید .

تقریباً شش سال پیش که آتش خانمانسوز جنگ بر اثر مطامع سران دول مجور در جهان افروخته گشت ملت صلح دوست و آزادخواه ایران بسئولیت بزرگ خویش در این راه پی برده و بغیوبی درک کرد که دیرباز زود خواهد ناخواه در این نبرد بزرگ سهمی خواهد داشت اتفاقاً دامنه جنت بزودی بمیمن عزیز ما کشیده شد و بلافاصله ملت ایران در صف ملل متفق در آمد (صحیح است) و هنگامیکه هنوز اوق سیاست جهان تیره بود و در این دریای طوفانی اتار سکون و آرامش به هیچ روی دیده نمیشد و قوای شکر مجور دامنه تسلط و نفوذ جا برانه خود را بدروازه های ایران می کشید بدول مجور اعلان جنت داد (صحیح است) و بمیل بزرگ متفق هم پیمان گشت (صحیح است)

اعلیحضرت شاهنشاه ایران و مجلس شورای ملی نیز با شمال ملل این اقدام دولت وقت را پذیرفت (صحیح است) و ملت و جرایم ایران هم یتدل دیت زین بدولت و مجلس همداستان شدند (صحیح است) از این تاریخ تا کنون نزدیک بچهار سال میگذرد . در این مدت طولانی ملت ایران بجمعه مشکلات در راه پیروزی من بزرگ صادقه و صمیمانه خدمت کرد (صحیح است) و همه دونه باز جنت را تا ان جا در صاف و توانائی داشت باسکمان نشاده روزی بدوست نسیم (صحیح است) زهر سوه خسارات و نجات و مصائب را بحسن تحمل صحیح است) این موروعی است که بر هیچکس بوسیله نیست و اگر از مورد تصدیق ملل برت مبعن فراد گرفته است . در این جا از یاد اندری این خاطره مسرت انگیز خود داری نمیتون کرد به نخستین ملاقات سران سه کشور مهم در صهران پایتخت ایران بود و در این ملاقات برای «بود ساختن قوای مجور نمته ها و صرح هائی تنظیم شد که بر اثر اجرای ان امر فیه واضمحلال بزودی در قوای خصم صاهر گشت و هم در تهران برد که بزرگترین ستمچاهات ملت ایران در راه پیروزی بست او سر برده شد (صحیح است) امروز نیز که فتح و پیروزی بست آمده است ملت ایران در صف پیروزمنند ملل بزرگ مقامی را که درخور است دارا بوده و از این حیث بر خود میباشد (صحیح است - گفت زدن حضار) اینجانب به تمایشه کی از طرف مجلس شورای ملی و ملت ایران این روز فرخنده را بعموم ملل آذربایجان جهان و بویژه ذول بزرگی که حصول این پیروزی نتیجه مستقیم تحمل و شهامت و فداکاریهای آنها است تبریک میکنیم (گفت زدن حضار) و امیدوارم روح همکاری و صمیمیتی که بین ملل متفق در طی دراز طولانی جنگ حکمفرما بود و اینک نیز هست چنانکه انتظار میرود همچنان ادامه یابد (انشاءالله) تا در سایه آن شالوده صلحی پایدار ریخته شود و جهانی بوجود آید که در آن صلح و سلم و عدل و داد و برابری و آزادی حکومت کند (انشاءالله) و ملل کوچک

شمالی شروع شد و از طرف دیگر ارتش دلادر سرخ در امتالین گراد تعرض متقابل مبادرت بزود (صحیح است) از آن تاریخ هر ماه هر هفته هر روز برای متفقین بایک پیروزی تجریدی توام بوده است تاریخچه این دو سه ماه گذشته در خاطر همه ماها هست و لازم بتکرار نیست که نبردهای متقین بسرعت برق پیشرفتند و پیروزی نهائی را در آغوش کشیدند و بشر را از قید ظلم و استبداد رهائی د دند امروز که روز پیروزی ملل متفقین است روز پیروزی ایران هم محسوب میشود (صحیح است) (گفت زدن حضار) و بدینوسیله که ملت آذربایجان و حکومت دموکراسی ایران در شادی و سرور عموم مدلل آزادبخواه شریک و سهیم میباشد و خیلی مختصر و خرسند است که در راه پیروزی متفقین عزیز خود صمیمانه همکاری نمودند است (صحیح است) صحیح است) البته ملت ایران در مدت این چند سال خسارات زیادی متحمل شده (صحیح است) و با مصائب و مرارتها و محرومیتها بسیار دست بگریبان بوده و بجهت خود بسی رنج برده و تلفات هم داده است (صحیح است) ولی البته میلیونها تلفات از تنهائی متفقین و بمیلیاردها خساراتی را که بشکوه های اروپا وارد شده است فراموش نمیکند (صحیح است) و در این روز جشن و سرور عمومی در میان بیشمار ایرانی که در آزادی برات نجات میهن خود و برای نجات بشر از چنگال اهریمنان دیکتاتوری جان خود را فدا کرده اند نخست وزیر و رئیس مجلس شورای ملی بمناسبت جشن پایان جنگ جهانی مرور و مجلس بیست و یکمین و بیست و دوم به اصرار ختم شد

رئیس - بار ادهم خدای متعال روز گذشته خبر مسرت اسرا خاتمه جنگ اروپا بوسیله پیشوایان بزرگ ملل متفق بجهانبان اعلام گشت و امروز این خبر را آقای نخست وزیر رسماً با اطلاع مجلس شورای ملی رسانیدند .

بالاخره پس از سه سال و هشت ماه و چند روز نبردی که در تاریخ بشر سابقه نظیر نداشت بپایان رسید و قوای شکر آلمان که روزی شکست